



ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

Θ΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - ΣΥΝΟΔΟΣ Ε΄

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΡΑΤΙΚΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ

ΤΟΥ 2011

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

Δεκέμβριος 2010

**Συνοπτική έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και
Προϋπολογισμού για το νομοσχέδιο «Ο περί Προϋπολογισμού Νόμος του 2011»**

Μέλη της επιτροπής:

Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος	Αβέρωφ Νεοφύτου
Άγγελος Βότσης	Λευτέρης Χριστοφόρου
Σταύρος Ευαγόρου	Μαρία Κυριακού
Γιάννος Λαμάρης	Μαρίνος Σιζόπουλος
Ντίνος Χατζηνικόλας	Νίκος Κουτσού

Ο κρατικός προϋπολογισμός για το οικονομικό έτος 2011 κατατέθηκε στη Βουλή σύμφωνα με το άρθρο 81 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας στις 7 Οκτωβρίου 2010 και παραπέμφθηκε ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για μελέτη και υποβολή σχετικής έκθεσης προς το σώμα.

Η συζήτηση του υπό αναφορά προϋπολογισμού άρχισε στις 14 Οκτωβρίου 2010 με την παρουσίαση της οικονομικής πολιτικής και δημοσιονομικής κατάστασης από τον Υπουργό Οικονομικών κ. Χαρίλαο Σταυράκη και έληξε στις 7 Δεκεμβρίου 2010 με την ολοκλήρωση της συζήτησης των επιμέρους προϋπολογισμών όλων των υπουργείων και ανεξάρτητων υπηρεσιών σε δεκαεννέα συνολικά συνεδρίες της επιτροπής.

Ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου κ. Αθανάσιος Ορφανίδης κατέθεσε επίσης στην επιτροπή τις εκτιμήσεις της εποπτικής αρχής για την παρούσα κατάσταση των δημοσίων οικονομικών.

Ο κρατικός προϋπολογισμός του 2011, όπως αρχικά κατατέθηκε στη Βουλή προβλέπει δαπάνες **(τακτικές και αναπτυξιακές)** για τις οποίες ζητείται έγκριση πληρωμής (μη περιλαμβανομένων των δαπανών που βαρύνουν το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας) ύψους €6.881.154.220 (αρχικός προϋπολογισμός χωρίς τις

τροποποιήσεις που κατατέθηκαν στο μεταξύ από το Υπουργείο Οικονομικών) και παρουσιάζει αύξηση δαπανών της τάξης του 1,1% σε σύγκριση με τις εγκριθείσες δαπάνες του προϋπολογισμού του 2010.

Οι συνολικές προϋπολογιζόμενες δαπάνες για το 2011 ανέρχονται σε €8.861.783.243 και περιλαμβάνουν τις δαπάνες του Πάγιου Ταμείου (€1.980.629.023), οι οποίες δε χρήζουν νομοθετικής έγκρισης όπως επίσης προβλέψεις για έσοδα ύψους €6.309.155.683 (για τα οποία επίσης δε χρειάζεται νομοθετική έγκριση).

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συνεκτιμώντας τα μεγέθη του κρατικού προϋπολογισμού του 2011, όπως και όλα τα συγκριτικά στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιόν της από την εκτελεστική εξουσία, καταλήγει στα ακόλουθα:

Η παγκόσμια οικονομική κρίση που άρχισε να επηρεάζει σημαντικά την κυπριακή οικονομία ήδη από το 2009, συνέχισε αναπόφευκτα να την επηρεάζει αρνητικά ως μικρή και ανοιχτή οικονομία και κατά το 2010 με συνεχιζόμενες επιπτώσεις στα δημόσια οικονομικά.

Η κατάθεση του κρατικού προϋπολογισμού του 2011 στη Βουλή και η έναρξη συζήτησής του από την επιτροπή, συνοδεύεται από καθεστώς δημοσιονομικής επιτήρησης της χώρας από την Ευρωπαϊκή Ένωση¹ που στην πορεία σημαδεύτηκε από δεύτερη αρνητική εξέλιξη, την πρόσφατη υποβάθμιση της κυπριακής οικονομίας από διεθνή οίκο πιστοληπτικής αξιολόγησης².

Ειδικότερα η δημοσιονομική κατάσταση για το 2010, σύμφωνα με τα στοιχεία που ο Υπουργός Οικονομικών κατέθεσε στις 14 Οκτωβρίου 2010, είναι η ακόλουθη:

Ρυθμός Ανάπτυξης: 0,5% (μέσος ετήσιος)

¹ Απόφαση Συμβουλίου Υπουργών Οικονομικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ECOFIN) για έναρξη της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος για την Κύπρο.

² Standard and Poor's - Διαβάθμιση σε A από A+.

Πληθωρισμός: 2,5%-3,0% (εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή)

Ανεργία: 7,0% (Μέθοδος: “Έρευνα Εργατικού Δυναμικού”)

Οι δημοσιονομικές προβλέψεις για το 2011 έχουν ως ακολούθως:

Ρυθμός Ανάπτυξης: 1,5%

Πληθωρισμός: 3,0%-3,5%

Ανεργία: 6,5%.

Το δημοσιονομικό έλλειμμα αναμένεται για το 2010 να κλείσει στο 6,0% του ΑΕΠ και το δημόσιο χρέος στο 61% του ΑΕΠ, ενώ για το 2011 το δημοσιονομικό έλλειμμα (με βάση τον προτεινόμενο προϋπολογισμό του 2011) προβλέπεται στο 5,4% του ΑΕΠ (ως κυβερνητικός στόχος παραμένει το 4,5% του ΑΕΠ δεδομένης της δυνατότητας εξεύρεσης πρόσθετων εσόδων/εξοικονομήσεων ύψους €150 εκατομ.) και το δημόσιο χρέος στο 63,3% του ΑΕΠ.³

Ο Υπουργός Οικονομικών στις 14 Οκτωβρίου 2010 δήλωσε ενώπιον της επιτροπής ότι, παρά τις εκάστοτε εκτιμήσεις σε σχέση με το τελικό δημοσιονομικό έλλειμμα του 2010 που το τοποθετούσαν στο 7% του ΑΕΠ ή και πέραν αυτού, το δημοσιονομικό έλλειμμα για το 2010 θα διαμορφωθεί τελικά στο 6% του ΑΕΠ χωρίς τη λήψη οποιωνδήποτε μέτρων.

Ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου από της πλευράς του, στις 25 Οκτωβρίου 2010 επεσήμανε στην επιτροπή ότι η κυπριακή οικονομία παρουσιάζει σημεία ανάκαμψης, με το ρυθμό μεγένθυσης του πραγματικού ΑΕΠ, σύμφωνα με πρόσφατες προβλέψεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) να αυξάνεται κατά 0,4% για το 2010 και με αναμενόμενη για το 2011 ουσιαστικότερη βελτίωσή του, της τάξης του 1,8%. Όπως ανέφερε, οι προβλέψεις επί των οποίων βασίσθηκε η κατάρτιση του κρατικού προϋπολογισμού του 2011 συνάδουν με τις προβλέψεις του Διεθνούς

³ Επεξηγηματικό Υπόμνημα για τον Προϋπολογισμό του έτους 2011 - Υπουργείο Οικονομικών - Οκτώβριος 2010.

Νομισματικού Ταμείου. Παρά ταύτα, σημείωσε ως πρώτιστο πρόβλημα για την κυπριακή οικονομία, τη συνεχιζόμενη τα τελευταία δύο χρόνια μεγάλη διεύρυνση του δημοσιονομικού ελλείμματος, χωρίς όπως τόνισε να διαφαίνεται βελτίωσή του ούτε για το 2010 ούτε για το 2011.

Σημειώνοντας τα πιο πάνω, η επιτροπή διαπιστώνει ότι ο προτεινόμενος για το 2011 προϋπολογισμός έχει καταρτισθεί στη βάση των στενών ορίων που επιβάλλονται από την επιδείνωση της δημοσιονομικής κατάστασης.

Παρά την προβλεφθείσα μείωση των συνολικών δημοσίων δαπανών και ως ποσοστού του ΑΕΠ τον περιορισμό τους για το 2011 στο 44% σε σύγκριση με 45,2% το 2010, σημειώνεται ότι οι δαπάνες προσωπικού συνεχίζουν ως ποσοστό του ΑΕΠ να αυξάνονται στο 15,1% το 2011 από 14,3% το 2010.

Ειδικότερα οι δαπάνες προσωπικού, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι συντάξεις και τα φιλοδωρήματα, σημειώνουν για το 2011 αύξηση της τάξης του 5%. Οι απολαβές προσωπικού αυξάνονται το 2011 σε ποσοστό 5,4% σε σύγκριση με το 2010⁴ ενώ οι συντάξεις και τα φιλοδωρήματα αυξάνονται με χαμηλότερο ρυθμό ύψους 3,1%.

Η δεύτερη μεγαλύτερη κατηγορία δαπανών, δηλαδή οι μεταβιβαστικές πληρωμές που αποτελούνται από τις κοινωνικές παροχές, τις χορηγίες προς τους ημικρατικούς οργανισμούς και τις αρχές τοπικής διοίκησης, καθώς και τις συνεισφορές προς τα ταμεία κοινωνικών ασφαλίσεων παρουσιάζει επίσης αύξηση για το 2011 με ρυθμό ύψους 0,9%.

Σε σχέση με άλλες υποκατηγορίες δαπανών σημειώνεται ότι οι κοινωνικές παροχές για το 2011 σε σύγκριση με το 2010 σημειώνουν αύξηση 1,1% ενώ οι λειτουργικές δαπάνες μείωση 2,8%, οι κεφαλαιουχικές δαπάνες μείωση 0,6% και οι δαπάνες για εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους μείωση 3,6%.

⁴ Λόγω αύξησης του δείκτη της αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής, των προαγωγών και των προσαυξήσεων

Όσον αφορά τις συνολικές δαπάνες, σημειώνεται ότι οι τακτικές δαπάνες, στον προτεινόμενο προϋπολογισμό αυξάνονται με ρυθμό 1,9%, ενώ οι αναπτυξιακές δαπάνες παρουσιάζουν για το 2011 οριακή μείωση σε σχέση με το 2010, της τάξης του 2,8%.

Τέλος σε σχέση με τα κρατικά έσοδα, φορολογικά και μη φορολογικά, (εξαιρουμένων των δανείων), από τα δοθέντα στοιχεία διαπιστώνεται ότι ο ρυθμός αύξησής τους το 2011 υπολογίζεται στο 4,7% σε σύγκριση με αναμενόμενη αύξηση ύψους 6,9% το 2010. Ως ποσοστό του ΑΕΠ, τα κρατικά έσοδα το 2011 θα σημειώσουν οριακή μείωση στο 32,5% το 2010, σε σύγκριση με 33% (βάσει αναθεωρημένης εκτίμησης).

Υπό το φως των πιο πάνω στοιχείων, η επιτροπή καταλήγει στα ακόλουθα:

- Το δημοσιονομικό έλλειμμα συνεχίζει και κατά το 2010 να αποκλίνει ανησυχητικά και να κυμαίνεται σε ψηλά επίπεδα γύρω στο 6% του ΑΕΠ, με ενδεχόμενο να ξεπεράσει το 6% του ΑΕΠ, σε συνέχεια σημειωθείσας σημαντικής επιδείνωσης το 2009 στο 6,1% του ΑΕΠ, από πλεόνασμα 0,9% του ΑΕΠ το 2008. Οι προβλέψεις επί των οποίων βασίστηκε ο προϋπολογισμός του 2010, οι οποίες τοποθετούσαν το δημοσιονομικό έλλειμμα για το 2010 στο 4,5% του ΑΕΠ, όπως η επιτροπή είχε ήδη προειδοποιήσει στην έκθεσή της για τον προϋπολογισμό του 2010, δεν έχουν επαληθευθεί.
- Συνεπακόλουθα, η υλοποίηση του απώτερου κυβερνητικού στόχου για μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος στο 3% ή και κάτω του 3% του ΑΕΠ το 2010, προς συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις της χώρας προς την Ε.Ε., ο οποίος θα επιτυγχάνετο, σύμφωνα με τον αρμόδιο υπουργό, με την εξεύρεση €285 εκατομ. εντός του 2010, δεν κατέστη εφικτή, αναπόφευκτα δε η Κύπρος τέθηκε υπό καθεστώς δημοσιονομικής επιτήρησης από την Ε.Ε.

- Τα μέτρα μιας πνοής και μη επαναλαμβανόμενου χαρακτήρα που είχαν σχεδιαστεί από την κυβέρνηση για το 2010, όπως ήταν τα έσοδα από την πολεοδομική αμνηστία και το επιβληθέν από την Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού (ΕΠΑ) πρόστιμο στις εταιρείες πετρελαιοειδών, δεν κατέστη δυνατό να εισπραχθούν. Το γεγονός αυτό καταδεικνύει ότι οι δημοσιονομικοί σχεδιασμοί δεν θα πρέπει να βασίζονται σε επισφαλείς και μη επαναλαμβανόμενες πηγές εσόδων, γεγονός που η επιτροπή επανειλημμένα έχει επισημάνει στην κυβέρνηση.
- Η επιδείνωση των δημοσίων οικονομικών οφείλεται μεν κατά μέρος στη διεθνή οικονομική κρίση και στις επιπτώσεις της επί της κυπριακής οικονομίας, αλλά κατά κύριο λόγο οφείλεται στα χρόνια διαρθρωτικά προβλήματα που την επηρεάζουν και που παρουσιάζονται εντονότερα στην παρούσα φάση.
- Η επιδείνωση της δημοσιονομικής κατάστασης το 2010 οδήγησε αναπόφευκτα στην κατάρτιση του κρατικού προϋπολογισμού του 2011 στη βάση στενών περιθωρίων που επιβάλλονται συνεπεία της ανακίνησης της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος και συνεπακόλουθα της επιτήρησης των δημοσιονομικών της Κύπρου από την Ε.Ε. και προβλέπει για το 2011 δημοσιονομικό έλλειμμα στο 5,4% του ΑΕΠ.
- Στην παρούσα φάση, για την κυβέρνηση κύριος στόχος θα πρέπει να είναι η μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος στο 4,5% του ΑΕΠ το 2011, η υλοποίηση του οποίου, σύμφωνα με τον Υπουργό Οικονομικών, εξαρτάται από την εξεύρεση πρόσθετων εσόδων ύψους €150 εκατομ., ακολούθως δε η περαιτέρω μείωσή του στο 3% του ΑΕΠ το 2012. Η υποχρέωση αυτή είναι επιτακτική για την κυβέρνηση και προκύπτει από τη σχετική σύσταση του Συμβουλίου Υπουργών Οικονομικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁵ ώστε η χώρα να μπορέσει να εξέλθει από τη διαδικασία

⁵ ECOFIN.

της δημοσιονομικής επιτήρησης. (Με ετήσια μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος κατά 1,5% του ΑΕΠ το 2011 και κατά 1,5% του ΑΕΠ το 2012 σύμφωνα με τη σύσταση.)

- Παρά τη σημειωθείσα μικρή ανάκαμψη του ρυθμού ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας για το πρώτο εξάμηνο του 2010 και τις εκτιμήσεις για ολόκληρο το 2010 στο 0,5%-1%, καθίσταται προφανές ότι χωρίς τη λήψη το ταχύτερο από την κυβέρνηση των αναγκαίων για δημοσιονομική εξυγίανση μέτρων, πρωτίστως δε για τον άμεσο περιορισμό των δημοσίων δαπανών, των οποίων η διεύρυνση συνεχίστηκε με ανησυχητικούς ρυθμούς και κατά το 2010⁶, το δημοσιονομικό ισοζύγιο δε θα παρουσιάσει ουσιαστική βελτίωση ούτε το 2011 ούτε το 2012.
- Ο υπό συζήτηση προϋπολογισμός όπως έχει κατατεθεί στη Βουλή, παρά τις προβλεπόμενες μειώσεις συγκεκριμένων κονδυλίων όπως είναι οι λειτουργικές δαπάνες (μείωση της τάξης του 2,8%), οι κεφαλαιουχικές δαπάνες (μείωση της τάξης του 0,6%) και οι δαπάνες για την εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους (μείωση της τάξης του 3,6%), κρίνεται ότι δεν αντιμετωπίζει αποτελεσματικά την παραδεκτή και από όλες τις πλευρές αναγνωρισθείσα ανάγκη για ουσιαστική συγκράτηση και μείωση των δαπανών λειτουργίας και συντήρησης της κρατικής μηχανής.
- Στο σύνολό τους οι τακτικές δαπάνες στον προϋπολογισμό του 2011, αυξάνονται με ρυθμό 1,9% ενώ ειδικότερα οι δαπάνες για το κρατικό μισθολόγιο σημειώνουν για το 2011 αύξηση της τάξης του 5%. Την ίδια στιγμή, οι αναπτυξιακές δαπάνες για το 2011 παρουσιάζουν σε σχέση με το 2010 μείωση της τάξης του 2,8%, γεγονός που καταδεικνύει ότι στον υπό συζήτηση προϋπολογισμό οι μη

⁶ Οι δημόσιες δαπάνες κατά το πρώτο οκτάμηνο του 2010 παρουσιάζουν ρυθμό διεύρυνσης γύρω στο 6,7% σε σύγκριση με 7,5% την αντίστοιχη περίοδο του 2009. (Οικονομικές Εξελίξεις του 2010 και Προοπτικές για το 2011 - Υπουργείο Οικονομικών - Οκτώβριος 2010)

παραγωγικές δαπάνες αυξάνονται εις βάρος των δαπανών ανάπτυξης σε μία κρίσιμη για την κυπριακή οικονομία συγκυρία.

- Ως αποτέλεσμα της διεύρυνσης του δημοσιονομικού ελλείμματος, σύμφωνα με τα στοιχεία που κατέθεσε ο Υπουργός Οικονομικών τον Οκτώβριο του 2010, το δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ παρουσιάζει επιδείνωση στο 61% για το 2010 και στο 63,3% (προβλεπόμενο) για το 2011 σε σχέση με 56,2% το 2009 και 48,4% το 2008, εκφεύγοντας για το 2011 πέραν του ορίου του 60% του ΑΕΠ, στο οποίο η Κύπρος οφείλει να διατηρεί το δείκτη του δημοσίου χρέους και θέτοντας τη χώρα ενώπιον νέων δημοσιονομικών κινδύνων για τα επόμενα χρόνια.

Τονίζεται συναφώς η μεγάλη ανησυχία της επιτροπής για το ρυθμό αύξησης του δημοσίου χρέους, που στην παρούσα φάση θεωρείται ως ένας από τους πιο σημαντικούς δείκτες αξιολόγησης των δημοσίων οικονομικών. Το δημόσιο χρέος της χώρας αυξάνεται τα τελευταία χρόνια με μεγαλύτερο ρυθμό από τις αρχικές προβλέψεις του Υπουργείου Οικονομικών. Τονίζεται ιδιαίτερα ότι σύμφωνα με τις αρχικές προβλέψεις που ο Υπουργός Οικονομικών είχε καταθέσει στη Βουλή κατά τη συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού του 2010, το δημόσιο χρέος για το 2010 είχε προβλεφθεί στο 58,2% του ΑΕΠ και για το 2009 στο 53,8% του ΑΕΠ. Η διαφορά μεταξύ των δύο προβλέψεων που κατατέθηκαν αρμοδίως στη Βουλή ανέρχεται περίπου σε €350 εκατομ., θέτοντας τη χώρα εκτός των στόχων που η κυβέρνηση έθεσε στα πλαίσια του υποβληθέντος στην Ε.Ε., Προγράμματος Σταθερότητας.

- Οι πιο πάνω εξελίξεις, στην παρούσα φάση αναδεικνύουν ξεκάθαρα και εντονότερα τις σοβαρές διαρθρωτικές αδυναμίες της κυπριακής οικονομίας, ειδικότερα δε τα μεγάλα προβλήματα που δημιουργεί το μέγεθος του ευρύτερου δημόσιου τομέα (δημόσια υπηρεσία και ημικρατικός τομέας), οι δημόσιες δαπάνες

μη αναπτυξιακού χαρακτήρα, οι δαπάνες του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων όπως και οι δαπάνες που οφείλονται στη γήρανση του πληθυσμού.

- Ανοδική τάση παρουσιάζει επίσης η ανεργία, με ιδιαίτερη έμφαση στην ανεργία που σημειώνεται σε σχέση με τους νεοεισερχομένους στην αγορά εργασίας. Το γεγονός αυτό εμπνέει ιδιαίτερη ανησυχία και δε δικαιολογεί εφησυχασμό εκ μέρους της κυβέρνησης. Για ολόκληρο το 2010 θα ανέλθει στο 7% σε σχέση με 5,5% για ολόκληρο το 2009 και 3,7% το 2008, γεγονός που αντικατοπτρίζει τις πραγματικές συνέπειες της παρούσας οικονομικής κρίσης τα τελευταία δύο χρόνια. Σύμφωνα με τα όσα κατέθεσε η Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων στην επιτροπή, με βάση τα στοιχεία που τηρούνται στα επαρχιακά γραφεία εργασίας, ο αριθμός των εγγεγραμμένων ανέργων στο τέλος Οκτωβρίου 2010 ανήλθε στα 20 846 πρόσωπα ενώ με βάση τα διορθωμένα στοιχεία για εποχικές διακυμάνσεις που δείχνουν την τάση της ανεργίας, ο αριθμός των εγγεγραμμένων ανέργων τον Οκτώβριο 2010 σημείωσε αύξηση 3,4% σε σύγκριση με το Σεπτέμβριο του 2010 και έφτασε τα 24 411 πρόσωπα. (Σε σύγκριση με τον Οκτώβριο του 2009 σημειώθηκε αύξηση των ανέργων 3 583 προσώπων ή σε ποσοστό 20,8%.) Σύμφωνα επίσης με τα τελευταία στοιχεία που εξέδωσε η Στατιστική Υπηρεσία, ο αριθμός των εγγεγραμμένων ανέργων στο τέλος Νοεμβρίου 2010, ανήλθε στα 25 021 πρόσωπα. Με βάση τα στοιχεία διορθωμένα για εποχικές διακυμάνσεις που δείχνουν την τάση της ανεργίας, ο αριθμός των εγγεγραμμένων ανέργων το Νοέμβριο 2010 συνέχισε την ανοδική του πορεία και σημείωσε αύξηση 1,3% σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα φτάνοντας τα 24 700 πρόσωπα. Σε σύγκριση με το Νοέμβριο του 2009 σημειώθηκε αύξηση 4 129 προσώπων ή 19,8% που αποδίδεται κυρίως στους τομείς του εμπορίου (αύξηση 774 ανέργων), των ξενοδοχείων και εστιατορίων (αύξηση 564), της μεταποίησης (αύξηση 426),

των κατασκευών (αύξηση 422), της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων (αύξηση 277), των άλλων δραστηριοτήτων παροχής υπηρεσιών (αύξηση 241), καθώς επίσης και στους νεοεισερχόμενους στην αγορά εργασίας όπου σημειώθηκε αύξηση 991 ανέργων.

- Ο πληθωρισμός με βάση τον εναρμονισμένο δείκτη τιμών καταναλωτή (ΕΔΤΚ), βάσει των στοιχείων που κατέθεσε ο Υπουργός Οικονομικών, παρουσιάζει επίσης επιδείνωση το 2010 στο 2,5%-3,0% σε σχέση με 0,2% το 2009, προβλέπεται δε να παρουσιάσει περαιτέρω επιδείνωση στο 3,0%-3,5% το 2011 και να αποκλίνει έτσι από το μέσο όρο της ευρωζώνης (1,4% για το 2010 και 1,5% για το 2011), πλήττοντας την ανταγωνιστικότητα της κυπριακής οικονομίας σε σχέση με τις οικονομίες των χωρών της ευρωζώνης.
- Η σημειωθείσα αρνητική εξέλιξη σε σχέση με την αξιολόγηση και υποβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της Κύπρου, παρά το γεγονός ότι επικεντρώνεται στην έκθεση των κυπριακών τραπεζών σε συγκεκριμένους κινδύνους και όχι στην παρούσα κατάσταση της οικονομίας, δημιουργεί νέα δυσμενέστερα δεδομένα και θέτει επιτακτικότερα την ανάγκη λήψης άμεσα μέτρων δημοσιονομικής εξυγίανσης.
- Πέραν των πιο πάνω, η γήρανση του πληθυσμού και η ανάγκη συνεκτίμησης των δαπανών για το συνταξιοδοτικό θέμα, συνιστούν επίσης ορατή απειλή για τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών και θέτουν επιτακτικότερα στην παρούσα φάση την ανάγκη επανεξέτασης και αναμόρφωσης του όλου συστήματος προς όφελος των δημοσίων οικονομικών.

Λαμβανομένης υπόψη της εξελιχθείσας σύμφωνα με τα πιο πάνω δημοσιονομικής κατάστασης, η επιτροπή καλεί την κυβέρνηση:

- Σε αυστηρή δημοσιονομική περισυλλογή με τον περιορισμό και τη συγκράτηση των δαπανών του δημοσίου και ευρύτερου δημόσιου τομέα ώστε να καταστεί

δυνατή η δημιουργία συνθηκών δημοσιονομικής εξυγίανσης, εξόδου από τα ελλείμματα και ανάπτυξης.

Συναφώς σημειώνεται ότι με βάση τα πραγματικά αποτελέσματα του δεκαμήνου Ιανουαρίου-Οκτωβρίου 2010 όπου το δημοσιονομικό έλλειμμα συγκρατήθηκε στο 2,03% του ΑΕΠ σε σύγκριση με 2,51% την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου χρόνου, δε φαίνεται ότι ο στόχος για μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος για το 2010 κάτω του 6% του ΑΕΠ σύμφωνα με τη σχετική δέσμευση έναντι της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι εφικτός. Η επίτευξη του στόχου βασίζεται στη συγκράτηση του ρυθμού αύξησης των δημόσιων δαπανών σε συνδυασμό με την εφαρμογή τόσο προσωρινών όσο και μόνιμων μέτρων αύξησης των εσόδων.⁷

- Σε ανακοπή ειδικότερα της συνεχούς διεύρυνσης του μεγέθους του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, ο οποίος σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας, έχει διευρυνθεί τον τελευταίο χρόνο κατά χίλια περίπου άτομα, με τη λήψη το ταχύτερο αποφάσεων για συγκράτηση των δαπανών για το κρατικό μισθολόγιο όπως και για τον περαιτέρω περιορισμό των δαπανών που αφορούν τη λειτουργία και συντήρηση της κρατικής μηχανής που συμποσούμενες καταδεικνύεται ότι συνεχίζουν να επενεργούν εις βάρος των αναπτυξιακών δαπανών υπερβαίνοντας το 45% του ΑΕΠ. Τονίζεται συναφώς ο κίνδυνος περαιτέρω διόγκωσης των δαπανών αυτών για το 2012 χωρίς τη λήψη άμεσων μέτρων συγκράτησης του ρυθμού αύξησής τους.
- Σε λήψη αποφάσεων για άμεσες εξοικονομήσεις σε ειδικότερους τομείς δαπανών όπως είναι η υπερωριακή απασχόληση, τα επιδόματα που παραχωρούνται στους δημοσίους υπαλλήλους, οι δαπάνες για εκπαίδευση προσωπικού, συνέδρια και σεμινάρια στο εξωτερικό όπως και για ταξίδια στο εξωτερικό.

⁷

Στοιχεία Υπουργείου Οικονομικών, επιστολή ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2010.

- Σε άσκηση της κοινωνικής πολιτικής αποκλειστικά πάνω σε στοχευμένη βάση.
- Σε πλήρη παγοποίηση των προσλήψεων εκτάκτων στον ευρύτερο δημόσιο τομέα και στην αναστολή πλήρωσης μόνιμων κενών θέσεων όπως και της μη πλήρωσης άλλων μόνιμων θέσεων που θα κενώνονται εντός καθορισμένης χρονικής περιόδου, εφόσον κριθεί ότι αυτές μπορούν να καλυφθούν είτε με το θεσμό της εναλλαξιμότητας είτε από την υφιστάμενη στελέχωση.
- Σε εντατικοποίηση της είσπραξης φορολογικών οφειλών και πάταξη της φοροδιαφυγής που παρατηρείται συστηματικά από συγκεκριμένες κατηγορίες επαγγελματιών.
- Σε εντατικοποίηση της ανάθεσης κατασκευής αναπτυξιακών έργων στον ιδιωτικό τομέα και επέκταση της εφαρμογής και χρήσης μεθόδων σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (PFI, BOT, PPP) για σκοπούς αναθέρμανσης της οικονομίας και επιτάχυνσης της υλοποίησης σημαντικών αναπτυξιακών έργων όπως και εξοικονόμησης κρατικών πιστώσεων.
- Σε διάθεση σημαντικών κρατικών κονδυλίων για επένδυση σε τομείς, οι οποίοι συμβάλλουν στη δημιουργία δραστηριοτήτων υψηλής προστιθέμενης αξίας και αξιοποίησης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Κύπρου, όπως είναι η τριτοβάθμια εκπαίδευση, οι χρηματοπιστωτικές και ιατρικές υπηρεσίες, οι τομείς της έρευνας και νέων τεχνολογιών και οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
- Σε προώθηση της ανειλημμένης και μη υλοποιηθείσας ούτε έναντι της Ε.Ε. ούτε έναντι της Βουλής, σημαντικής κυβερνητικής δέσμευσης για κατάθεση προϋπολογισμού δαπανών επί τριετούς ορίζοντα, ο οποίος να εμπεριέχει προγραμματισμούς και ανώτατα όρια δαπανών σε βάθος τριετίας και ο οποίος θα συμβάλει ουσιαστικά τόσο στη δημοσιονομική εξυγίανση όσο και στην οικονομική ανάπτυξη.

Σημειώνεται από την επιτροπή ότι ο σημερινός τρόπος παρουσίασης του κρατικού προϋπολογισμού είναι καθαρά λογιστικός και δεν υποβοηθεί καθόλου τη Βουλή στην ορθή άσκηση του εποπτικού της ρόλου, επισήμανση η οποία έγινε επίσης από το Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου. Η κυβέρνηση οφείλει να προχωρήσει το ταχύτερο στην κατάρτιση τριετούς δημοσιονομικού πλαισίου, στο οποίο να εμπεριέχεται προϋπολογισμός δράσεων στη βάση συγκεκριμένων κυβερνητικών προτεραιοτήτων.

- Σε άμεσο επαναπροσδιορισμό του σχεδιασμού επενδύσεων του προϊόντος του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων σε νέες επενδύσεις σταθερής και ικανοποιητικής απόδοσης, οι οποίες θα συμβάλουν τόσο μεσοπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα στην επίλυση ενδεχόμενων προβλημάτων που είναι δυνατό να προκύψουν στα δημόσια οικονομικά λόγω του συνταξιοδοτικού και των δαπανών για τη γήρανση του πληθυσμού.

Η επιτροπή εκφράζοντας την ανησυχία της για τη διαχρονική πρακτική όλων των κυβερνήσεων να προβαίνουν σε δανεισμό από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, δηλώνει ότι η πάγια αυτή πρακτική θα πρέπει σταδιακά και μέσα από μακροπρόθεσμο σχεδιασμό να σταματήσει. Παράλληλα θα πρέπει να αρχίσει η σταδιακή αποπληρωμή των οφειλών του κράτους προς το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

- Σε αυστηρή συναφώς τήρηση της κυβερνητικής δέσμευσης για δημιουργία πραγματικού αποθεματικού για το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων με την κατάθεση όπως έχει επίσημα εξαγγελθεί στο ταμείο €200 εκατομ. ετησίως.

Η επιτροπή καταθέτοντας τις παρατηρήσεις της για τον κρατικό προϋπολογισμό του 2011 όπως και για τη γενικότερη οικονομική πολιτική, καλεί την κυβέρνηση να λάβει υπόψη την ανάγκη λήψης το ταχύτερο αποφάσεων, με τις οποίες θα δημιουργούνται

συνθήκες πραγματικής δημοσιονομικής εξυγίανσης που θα ανακόψουν τη φθίνουσα ανταγωνιστικότητα, στην οποία κινδυνεύει να εισέλθει η κυπριακή οικονομία λόγω μεγάλων ελλειμμάτων, μειωμένης ανάπτυξης και πληθωριστικών πιέσεων διασφαλίζοντας ταυτόχρονα μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών. Υποβάλλοντας την παρούσα έκθεση στην ολομέλεια του σώματος για λήψη τελικών αποφάσεων σε σχέση με την έγκριση του κρατικού προϋπολογισμού του 2011 στο σύνολό του, η επιτροπή επιφυλάσσει το δικαίωμα των μελών της να υποβάλουν τροπολογίες για περικοπές ή/και δεσμεύσεις ειδικών κονδυλίων στο στάδιο της κατά κεφάλαιο και άρθρο ψήφισής του σε νόμο. Οι τελικές θέσεις όλων των κοινοβουλευτικών πλευρών αναμένεται να διατυπωθούν κατά τη συζήτηση του προϋπολογισμού στην ολομέλεια του σώματος.

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

Δεκέμβριος 2010

T.Ιερωνυμίδου/MAT